

CUPRINS

Abrevieri	7
Semne și convenții grafice	9
I. OBIECTIVE în alcătuirea ÎOOP ⁶	11
II. PRINCIPIILE ORTOGRAFIEI ROMÂNEȘTI	17
III. OBSERVAȚII NORMATIVE GENERALE	26
1. Semne grafice	26
1.1. Alfabet, litere, diacritice	26
1.2. Semne ortografice și de punctuație	31
2. Reguli de scriere și de pronunțare a limbii române	63
2.1. Vocale, semivocale, diftongi, triftongi, hiat	63
2.2. Consoane, grupuri de consoane, consoane duble	68
2.3. Accentul	69
2.4. Scrierea cuvintelor compuse	75
2.5. Scrierea cu literă mare sau mică	79
2.6. Cuvinte străine	84
2.7. Numele proprii	89
2.8. Despărțirea în silabe și la capăt de rând	96
2.9. Abrevieri	98
3. Recomandări și observații diferențiate pe părți de vorbire	100
3.1. Substantivul și articolul	100
3.2. Adjectivul	103
3.3. Pronumele și adjectivul pronominal	105
3.4. Numeralul	107
3.5. Verbul	109
3.6. Adverbul	114
3.7. Prepoziția	116
3.8. Conjunția	117
3.9. Formarea cuvintelor (derivarea)	118
IV. VOCABULAR	121
Norme de (tehn)redactare a cuvintelor din <i>Vocabular</i>	121

V. ANEXE	325
1. Nume proprii	325
2. Scrierea numelor proprii latinești și grecești	336
3. Ortograme	344
Bibliografie selectivă	350

I. OBIECTIVE ÎN ALCĂȚUIREA ÎOOP⁶

1. Istoria și obiectivele lucrării

1.1. *Îndreptarul ortografic, ortoepic, morfologic și de punctuație* (2024) se înscrie în tradiția *îndreptarelor academice* elaborate de Institutul de Lingvistică din București: prima ediție în anul 1960; ediția a II-a, în 1965; ediția a III-a, în 1971; ediția a IV-a, apărută în anul 1983, a fost pusă de acord cu *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române – DOOM¹* (1982); ediția a V-a, din 1995, a avut drept obiectiv aplicarea Hotărârii Adunării generale a Academiei Române, din 17 februarie 1993, privind revenirea la *ă* și *sunt* în grafia limbii române. Actuala ediție a ÎOOP își propune reactualizarea informației (au trecut treizeci de ani de la ediția anterioară) și punerea de acord cu normele din DOOM³ (2021); include, ca și DOOM³, și „îndreptarea” morfologică/flexionară, ceea ce a impus schimbarea parțială a titlului prin cuprinderea și a domeniului morfologic; vezi titlul complet *Îndreptar ortografic, ortoepic, morfologic și de punctuație*, ediția a VI-a. Păstrăm sigla anterioară a *îndreptarelor*, ÎOOP, la care adăugăm un indice nou pentru ediție: ÎOOP⁶.

Anterior celor cinci ediții ale ÎOOP⁶, toate redactate de Institutul de Lingvistică din București ca lucrări de instituționalizare a noimei, a existat o carte cu un titlu apropiat, *Îndreptar și vocabular ortografic pentru uzul învățământului de toate gradele*, elaborată de Sextil Pușcariu și Teodor Naum și publicată la Editura „Cartea Românească” în 1932, după Reforma academică din același an. Cartea lui Pușcariu și Naum, esențială în epocă pentru „forța” și prestigiul ei normativ¹, stă la baza întregii serii de îndreptare

¹ Nu ne referim aici la detaliile de descriere a noimei din 1932 și la dezbaterile pe marginea noimei, așa cum apar ele în cartea lui Pușcariu și Naum sau în lucrări similare ale aceleiași perioade (pentru acest obiectiv, vezi articolul Emanuelei Timofin, *Regulile ortografice din 1932. Îndreptările din epocă*, în *Limbă și literatură*, 2002, p. 13-29), ci semnalăm tipul de lucrare promovat prin *Îndreptarul* lui Pușcariu și Naum, care va impune ca structură și ca obiective forma îndreptarelor academice ulterioare.

normative ulterioare (a se vedea elementele de continuitate între îndreptare: obiectivul strict normativ; organizarea lucrării, cu două părți distincte: prima, cu caracter esențial teoretic; a doua, „vocabularul”, incluzând, în ordine alfabetică, lista cuvintelor înregistrate cu indicația flexionară corectă; principiile de selecție a cuvintelor; diversitatea normativă privind aspecte dintre cele mai diferite: variații flexionare de gen, de conjugare, de desinențe, de accentuare, variații de pronunție, de grafie etc.; modul de recomandare a normei; formula de punere în pagină). Toate aspectele aici înregistrate sunt păstrate de la ediția lui Pușcariu și Naum la edițiile ulterioare. Deci, pentru noua ediție, există și o constrângere impusă de continuarea tradiției *îndreptarelor* ca formă și ca obiective.

1.2. Existența paralelă a ÎOOP și a DOOM-ului, caracterizând situația prezentă, dar și istoria anterioară, se explică prin obiectivele comune, dar și diferite ale celor două lucrări: **comune**, prin orientarea prescriptivă a ambelor lucrări, dar **diferite**, prin destinația predilect didactică numai a uneia dintre ele (ÎOOP⁶) și, în consecință, prin forma mai suplă, mai scurtă, mai simplă a descrierii termenilor și prin inventarul mult limitat de cuvinte-titlu înregistrate în ÎOOP⁶ (inventarul de cuvinte din ÎOOP⁶ reprezintă între 10 și 12 la sută din inventarul DOOM³).

2. Principii în alcătuirea ÎOOP⁶

Ceea ce caracterizează noua lucrare normativă în raport cu DOOM³ sunt principiile de selecție a cuvintelor-titlu și, implicit, inventarul de cuvinte. În cazul ÎOOP⁶, inventarul este mult restrâns, rezultând din aplicarea succesivă a două principii fundamentale, și anume: (a) termenii sunt selectați din **vocabularul activ al românei actuale literare de uz mediu**; (b) sunt aleși **termenii care prezintă diverse dificultăți normative**, posibil generatori de variație și de greșeli în uzul curent al limbii.

2.1. Formularea primei condiții de selecție conține patru cuvinte-cheie, a căror explicare este absolut necesară pentru a prezenta concepția ÎOOP⁶:

- (vocabular) **activ**, înțelegând prin aceasta termenii folosiți în mod curent, în situații de comunicare cotidiană, de către cvasitotalitatea vorbitorilor de română literară. În absența unui corpus de limbă corespunzător acestei cerințe, se apelează la consensul grupului de lingviști implicați în selecție, lingviști reprezentând generații diferite; în cazurile

de soluții neconcordante, se lărgesc baza de control, prin investigații suplimentare;

- (româna) **literară/standard**, însemnând că din inventarul de termeni din DOOM³ se elimină cuvintele marcate suplimentar cu indicații de registru precum: „dialectal”, „regional”, „popular”, „familiar”, „colocvial”, „livresc”, „învechit”, „argotic”, precum și cuvintele cu indicații de uz precum „rar” sau specializate pe domenii profesionale precum „medicină”, „chimie”, „matematică”, „drept”, „geologie”, „tehnic” etc. Se realizează astfel o restrângere a inventarului la o clasă de cuvinte mult mai omogenă ca vechime și ca registru;

- (româna) **actuală**, însemnând româna ultimelor trei-patru decenii; este vorba de un vocabular cu mare circulație în surse actuale diverse: media (presa scrisă, audiovizuală, internet), beletristică, școală etc.;

- (româna literară) **de uz mediu**, înțelegând prin aceasta o română literară utilizată de vorbitorul cu grad mediu de instrucție, în care sunt evitați termenii savanți sau prea specializați, necunoscuți marelui public.

2.2. A doua condiție de selecție este ca în ÎOOP⁶ să se înregistreze cuvintele implicând dificultăți normative: fie cuvinte cu greșeli curente de utilizare (în scriere, în pronunție, în silabație, în despărțirea la capăt de rând, în accentuare, în flexiune etc.), fie cuvinte cu variante de uz asupra cărora limba literară actuală nu s-a fixat încă. Ca atare, cea mai mare parte a cuvintelor înregistrate în *Vocabular* au o explicație strict normativă, formele-titlu și formele prezente în descriere fiind recomandări de tip normativ. Spre exemplu, la litera F, cuvintele-titlu *fabrică*, *facsimil*, *factual*, *fagure* (luate la întâmplare) n-ar fi fost înregistrate dacă *făbriică* nu ar apărea în uz și cu pluralul neliterar *făbriici*, dacă *facsimil* nu ar fi scris greșit și ca *faximil*, dacă adjectivul *factual*, a cărui pronunție corectă are trei silabe ([*fac-tu-al*]), nu ar apărea în uz și cu două silabe, transformându-se, greșit, hiatul în diftong ([*fac-tūal*]), dacă *fagure* n-ar circula și cu forma greșită de singular *fagur*. La fel, în cazul literei C, intrarea *cabanier* s-a ales pentru greșeala de silabație, *cabinet* pentru variația de plural, *cablu* pentru despărțirea în silabe, *cadă* și *cană* pentru variantele de plural, *cacao* pentru absența pluralului, *cal-putere* și *capră-neagră* pentru scrierea cu cratimă, *camionagiu* pentru cei trei „i” de la pluralul articulat, *caracter* pentru poziția accentului, *carbogazos* pentru absența cratimei, *dermatologă/dermatoloagă* pentru variație liberă și pentru alternanță ș.a.m.d.

2.3. Lucrarea are o destinație preponderent școlară, astfel că, din necesități didactice, sunt selectate și cuvinte care nu au o justificare imediat normativă: clase „funcționale” de cuvinte (prepoziții, conjuncții, unele pronume și unele adverbe), precum și clase cu particularități speciale de flexiune (termeni cu flexiune neregulată, cu flexiune hibridă, cuvinte cu paradigmă defectivă, cuvinte invariabile, paronime, omonime totale sau parțiale), urmărindu-se aprofundarea informației descriptiv-flexionare. Astfel, diferențieri grafice de tipul *bine-crescut* vs *bine crescut*, *bine-cunoscut* vs *bine cunoscut*, *bineînțeleș* vs *bine înțeleș* sunt menite să distingă cuvintele compuse, scrise cu cratimă (*bine-crescut*, *bine-cunoscut*) sau legat fără cratimă (*bineînțeleș*), de corespondentele lor grupări analizabile, scrise separat fără cratimă (*bine crescut*, *bine cunoscut*). Intrări de tipul *din cauză că*, *în caz că*, *în caz de* marchează calitatea locuțională a grupărilor, distinctă de calitatea substantivală a componentului central (*cauză*, *caz*). De asemenea, diferențieri de tipul *bob*¹ (plantă) vs *bob*² (sanie) vs *bob*³ (sămânță) vs *bob*⁴ (sămânță pentru ghicit), corespunzătoare celor patru intrări distincte în dicționar, înregistrează patru omonime parțiale deosebite prin plural (absența pluralului vs pluralul *boburi* vs pluralul *boabe* vs pluralul *robi*). Înregistrarea lor în ÎOOP⁶ răspunde cerințelor imediate ale școlii, unde calificarea și descrierea gramaticală a formelor ocupă un rol important.

Pentru nevoi didactice, ÎOOP⁶ se încheie cu o listă de „ortograme” (cum le numește școala), perechi de forme monosilabice cu pronunție identică, dar grafie diferită rezultând din folosirea cratimei (tipul *al* vs *a-l*; *cam* vs *c-am*; *la* vs *l-a*). Lucrarea conține și o listă de nume proprii; unele sunt incluse în vocabular, fiind angajate într-o relație de antonomază cu un termen comun corespunzător (vezi *Don Juan* (personaj) vs termenul comun *donjuan* (tip uman)); altele apar numai în ANEXĂ, fără relație de antonomază, dar cu dificultăți de grafie, de pronunție, de accentuare (vezi *New York* (engl.) [*nūiork*], *Schengen* (germ.) [*șengăn*], *Ucraina* (desp. *U-cra-i-na*). Tot în ANEXĂ apare și o listă de nume proprii latinești și grecești frecvent folosite.

2.4. Împrumuturile recente, directe sau indirecte, cu indicații precum: „engl.”, „fr.”, „it.”, „sp.”, „port.”, „germ.”, sau din limbile de cultură „lat.” și „gr.”, dar și cu origini mai îndepărtate sunt acceptate în ÎOOP⁶ numai atunci când au pătruns în uzul literar general al limbii actuale și când forma lor flexionară sau fonetică dă importante semne de adaptare (precum

atașarea mărcilor flexionare). În consecință, sunt acceptate împrumuturi precum: *afterschool* (engl.), *all-inclusive* (engl.), *babysitter* (engl.), *blogger* (engl.), *brand* (engl.), *breaking news* (engl.), *camping* (engl.), *cash* (engl.), *catering* (engl.), *catharsis* (gr.), *charter* (engl.), *check-in* (engl.), *click* (engl.), *grosso modo* (lat.) etc. În selecția împrumuturilor, un rol important revine frecvenței de circulație și gradului de „actualitate” și de cunoaștere a cuvintelor.

2.5. ÎOOP⁶ nu-și propune schimbarea normei, operație anevoioasă și mult prea derutantă pentru școală, și, oricum, intervenită prea repede în raport cu normarea anterioară. Rămâne în sarcina *Institutului de Lingvistică* și a *Comisiei academice de cultivare a limbii* pregătirea documentării (studii prealabile) pentru stabilirea inventarului de norme modificabile.

Și, totuși, câteva modificări de normă au intervenit și au în vedere: (i) schimbarea ordinii de preferință a variantelor pentru pluralul substantivelor *căpșună*, *cireasă*; (ii) schimbarea silabației pentru substantivele *pioneză* și *fiică*; (iii) corectarea formei de imperativ 2 sg. în cazul verbului *a azvârli*; (iv) modificarea formei de g.-d. în cazul substantivelor *Antarctica*, *Arctica*; (v) precizarea și corectarea indicațiilor privind flexiunea substantivului propriu *Paște*; (vi) eliminarea/introducerea unor variante. Alte tipuri de modificări, și ele foarte limitate, privesc următoarele aspecte: precizări și detalieri de descriere, modificări de calificare a intrărilor, eliminarea unor împrumuturi cu circulație limitată, eliminarea câtorva neconcordanțe, introducerea unor soluții de tehnoredactare mai economicoase (vezi soluția „cuiburilor”).

2.6. Chiar dacă mult limitate numeric, ÎOOP⁶ admite, teoretic, existența variantelor literare libere, plecând de la adevărul general acceptat că orice idiom viu, cu reguli oricât de constrângătoare, presupune o dinamică și o variație și că există zone „în mișcare” în care limba literară nu s-a fixat încă. Se păstrează inventarul variantelor libere din DOOM³; se păstrează, în mare parte, ordinea de notare a preferințelor normative. S-au eliminat însă variantele marcate special ca registru, păstrându-se numai formele literare (ex.: în locul indicației „*atunci*/(pop.) *atuncea*”, va apărea unica formă *atunci*).

2.7. Pentru continuitate și eficiență normativă, se păstrează convențiile din DOOM³: abrevierile, modul de indicare a accentului, notarea semivocalelor, notarea variației libere, marcarea pronunției între paranteze drepte, principiile de despărțire la capăt de rând, cu cele două soluții acceptate

(soluția „fonetică” și soluția „structurii interne” sau „etimologică”), diferențierea lexicală a cuvintelor prin indici numerici (cazurile de omonimie totală și parțială), sensul (glosarea) pus(ă) între paranteze rotunde atunci când trebuie diferențiate cuvinte omonime și parțial omonime. Totuși, pentru reducerea dimensiunii ÎOOP⁶, se simplifică detaliile de descriere, neindicându-se întreaga paradigmă a cuvântului, ci doar formele generatoare de variație și de greșeli, asigurându-se totodată și identificarea lor gramaticală.

A

a¹ (literă; sunet) s. m./s. n., pl. *a/a-uri*

a² prep. (*a arăta a cerșetor, tezele a doi elevi, grație a noi donații, votul a mulți cetățeni*)

abac s. n., pl. *abace*

abajur s. n., pl. *abajururi*

abc [cit. *abece*] s. n., art. *abc-ul*

abces s. n., pl. *abcese*

abdomen s. n., pl. *abdomene*

abia (desp. *a-bia*) adv.

abis s. n., pl. *abisuri*

abrevia (**a** ~) (desp. *a-bre-vi-a*) vb., ind. prez. 1 sg. *abreviez*, 3 *abreviază*; ger. *abreviind*

abroga (**a** ~) (desp. *a-bro-ga*) vb., ind. prez. 1 sg. *abrog*, 3 *abrogă*; conj. prez. 3 *să abroge*

absolv (**a** ~) (*a termina un ciclu de învățământ; a scuti de pedeapsă*) vb., ind. prez. 1 sg. *absolv*, 3 *absolvă*; conj. prez. 3 *să absolve*

absorbant s. n./s. m., pl. *absorbante/(tehn.) absorbanți*

absorb (**a** ~) vb., ind. prez. 1 sg. și 3 pl. *absorb*, 3 sg. *absoarbe*; conj. prez. 3 *să absoarbă*; imper. 2 sg. afirm. *absoarbe*

abstracție/abstracțiune (desp. *abstrac-ți-e/ab-strac-ți-u-ne*) s. f., pl. *abstracții/abstracțiuni* (dar numai: *a face abstracție*)

abțibild s. n., pl. *abțibilduri*

abține (**a se** ~) vb. refl., ind. prez. 1 sg. *mă abțin*, 3 sg. *se abține*; imper. 2 pl. afirm. *abțineți-vă*

abunda vb., ind. prez. 3 *abundă*

acatist s. n., pl. *acatiste*

accede (**a** ~) vb., ind. prez. 1 sg. și 3 pl. *acced*, 3 sg. *accede*; conj. prez. 3 *să accedă*; (rar) ger. *accedând*; (rar) part. *acces*

accelerator s. m./s. n., pl. *acceleratori/acceleratoare*

accentua (**a** ~) (desp. *ac-centu-a*) vb., ind. prez. 1 sg. *accentuez*, 3 *accentuează*, 1 pl. *accentuăm*; ger. *accentuând*

acceptie (desp. *ac-cep-ți-e*) s. f., pl. *acceptii*

aces¹ (atac, izbucnire) s. n., pl. *acese*

aces² (intrare) s. n., pl. *acessuri*

acesoriu [*riu* pron. *riu*] s. n., pl. *acesorii*

acel adj. pr. antepus m., g.-d. *acelui*, pl. *acei*; f. *aceea*, g.-d. *acelei*, pl. *acele*; g.-d. pl. m. și f. *acelor* (*acel om*)

acela pr. m., adj. pr. postpus m., g.-d. *aceluia*, pl. *aceia*; f. *aceea*, [pron. *ačēia*], g.-d. *aceleia*, pl. *acelea*; g.-d. pl. m. și f. *acelora* (*omul acela*); **de aceea** [pron. *ačēia*] loc. adv.

același pr. m., adj. pr. m., g.-d. *aceluiași*, pl. *aceiași*; f. *aceeași*, [pron. *ačēiaș^l*], g.-d. *aceleiași*, pl. *aceleași*, g.-d. pl. m. și f. *acelorași* (dar și: *unui același om*)

acest adj. pr. antepus m., g.-d. *acestui*, pl. *acești*; f. *această*, g.-d. *acestei*, pl. *aceste*; g.-d. pl. m. și f. *acestor* (*acest om*)

acesta pr. m., adj. pr. postpus m., g.-d. *acestuia*, pl. *aceștia*; f. *aceasta*, g.-d. *acesteia*, pl. *aceștea*; g.-d. pl. m. și f. *acestora* (*omul acesta*)

aciuă (a se ~) (desp. *a-ciu-a*) vb. refl., ind. prez. 1 sg. *mă aciuez*, 3 *se aciuează*, 1 pl. *ne aciueăm*; ger. *aciueându-mă*

aclama (a ~) (desp. *a-cla-ma*) vb., ind. prez. 1 sg. *aclam*, 3 *aclamă*

acnee s. f., g.-d. *acnee*, art. *acneei*

acolo adv.; **de/pe acolo** prep. + adv.

acompania (a ~) (desp. *a-com-pa-ni-a*) vb., ind. prez. 1 sg. *acompaniez*, 3 *acompaniază*; ger. *acompaniind*

acont s. n., pl. *aconturi*

acoperi (a ~) vb., ind. prez. 1 sg. *acopăr*, 3 *acoperă*; conj. prez. *să acopere*

acorda¹ (a ~) (a da; a face acordul gramatical) vb., ind. prez. 1 sg. *acord*, 3 *acordă*

acorda² (a ~) (a regla un instrument) vb., ind. prez. 1 sg. *acordez*, 3 *acordează*

acquis (drepturile și obligațiile statelor UE; acte normative) (fr.) [pron. *aki*] (desp. *ac-quis*) s. n., art. *acquis-ul* (*acquis-ul comunitar*)

acrobație (desp. *a-cro-ba-ți-e*) s. f., pl. *acrobații*

acropolă (citadelă) (desp. *a-cro-po-lă*) s. f., pl. *acropole*

Acropole (colină din Grecia) (desp. *A-cro-po-le*) s. propriu f.

activ¹ (grup de activiști) s. n., pl. *activuri*

activ² (bunuri) s. n., pl. *active* (*activele statului*)

actual (desp. *ac-tu-al*) adj. m.

actualmente (desp. *ac-tu-al-men-te*) adv.

acuară (desp. *a-cua-re-lă*) s. f., pl. *acuarele*

acum adv.; **de acum** prep. + adv.

acumulator¹ (auto) s. m., pl. *acumulatori*

acumulator² (în alte domenii) s. n., pl. *acumulatorare*

acuratețe s. f., g.-d. art. *acurateței*

acut adj. m. (*sunet acut*; *boală acută*); **acut** adv. (*persoană bolnavă acut*)

acvaniu [riu pron. rîu] s. n., pl. *acvarii*

acvilă s. f., pl. *acvile*

adaos s. n., pl. *adaosuri*

adăpa (a ~) vb., ind. prez. 1 sg. *adăp*, 2 sg. *adăpi*, 3 *adăpă*; conj. prez. 1 sg. *să adăp*, 3 *să adape*

adăuga (a ~) (desp. *a-dă-u-ga*) vb., ind. prez. 1 sg. *adăug*, 3 *adăugă*

adăugit (desp. *a-dă-u-git*) adj. m. (*tiraj adăugit*); f. *adăugită* (*ediție adăugită*), pl. *adăugite*

adecva (a ~) vb., ind. prez. 1 sg. *adecvez*, 3 *adecvează*

adendă/(lat.) **addenda** (ansamblu de note adiționale) s. f., pl. *adende/addende*; abr. *add.*

adenom s. n., pl. *adenoame*

adeseori (desp. *a-de-se-ori*) adv.

adevăr s. n., pl. *adevăruri*;
într-adevăr loc. adv.

adeziv s. m., pl. *adezivi*

ad-hoc adj. invar. (*divanuri ad-hoc*); adv. (*a se reuni ad-hoc*)

adia (a ~) (desp. *a-di-a*) vb., ind. prez. 3 *adije*; ger. *adijind*

adică adv.

adidas (încălțăminte) s. m., pl. *adidași*

Adidas (firmă) s. propriu n.

adineauri (desp. *a-di-nea-uri*) adv.

ad-interim (lat.) adj. invar. (*ambasadori ad-interim*); **ad-interim** adv. (*a numi ambasadori ad-interim*); abr. *a.i./ad int.*

aditiv s. m., pl. *aditivi* (*aditiv alimentar aprobat în Europa* abr. E)

ad litteram (lat.) loc. adj. (*traducere ad litteram*); **ad litteram** loc. adv. (*a traduce ad litteram*); abr. *ad litt.*

ADN [cit. *adene*] s. n., art. *ADN-ul*

adopta (a ~) vb., ind. prez. 1 sg. *adopt*, 3 *adoptă*; conj. prez. 3 *să adopte*

adormi (a ~) vb., ind. prez. 1 sg. și 3 pl. *adorm*, 3 sg. *adoarme*; imper. 2 sg. afirm. intrans. *adormi*/tranz. (+ clitic) *adoarme* (*Adormi repede!* *Adoarme-l repede!*)

aduce (a ~) vb., ind. prez. 1 sg. și 3 pl. *aduc*, 3 sg. *aduce*, perf. s. 1 sg. *adusei*, 1 pl. *aduserăm*; imper. 2 sg. afirm. *adu*, neg. *nu aduce*

advon s. n., pl. *advoane*

aeroplan (desp. *a-e-ro-plan*) s. n., pl. *aeroplane*

aeroport s. n., pl. *aeroporturi*

afară adv.; **de/din afară** prep. + adv. (*căldura de afară*, *Vine din afară.*)

afectuos (desp. *a-fec-tu-os*) adj. m., pl. *afectuoși*; f. *afectuoasă* (desp. *a-fec-tu-oa-să*), pl. *afectuoase*

afgan s. m., pl. *afgani*

afină¹ (fruct) s. f., pl. *afine*

afină² (rudă) s. f., pl. *afine*

afiș s. n., pl. *afișe*

afluent (desp. *a-flu-ent*) s. m., pl. *afluenți*

aflux (desp. *a-flux*) s. n., pl. *afluxuri*
afro-americană (desp. *a-fro-a-me-ri-can-că*) s. f., pl. *afro-americană*

afro-asiatic (desp. *a-fro-a-si-a-tic*)
adj. m.

afterschool (engl.) [pron. *aftărsku!*] (desp. *after-school*) s. n.,
pl. *afterschooluri*

aftershave (engl.) [pron. *aftărsșiv*]
s. n., pl. *aftershave-uri*

agora (piață publică în Grecia antică) (gr.) s. f.

agoră (spațiu public) s. f., pl. *agore*

aidoma adj. invar. (*gemeni aidoma*);
aidoma adv. (*îmbrăcați aidoma; aidoma mie/cu mine*)

aievea adj. invar. (*aparitii aievea*);
aievea adv. (*a apărea aievea*)

aikido (cuv. jap.) [*ai* pron. *ai/ai*]
(desp. *ai-ki-do/a-i-ki-do*) s. n.

airbag (engl.) [pron. *erbeg*] (desp. *air-bag*) s. n., pl. *airbaguri*

airbus (tip de avion) (engl./fr.)
[pron. *erbas/erbüs*] (desp. *air-bus*)
s. n., pl. *airbusuri*

Airbus (firmă producătoare) (engl./fr.)
[pron. *erbas/erbüs*] (desp. *Air-bus*) s. propriu

aisberg (desp. *ais-berg*) s. n.,
pl. *aisberguri*

aiura (a ~) (a delira) vb., ind. prez.
1 sg. *aiurez*, 3 *aiurează*, imperf. 1
aiuram

aiuri (a ~) (a zăpăci) vb., ind. prez.
1 sg. și 3 pl. *aiuresc*, 3 sg. *aiurește*,
imperf. 1 *aiuream*

ajunge (a ~) vb., ind. prez. 1 sg. și
3 pl. *ajung*, 3 sg. *ajunge*, perf. s. 1 sg.
ajunsei, 1 pl. *ajunserăm*; imper. 2 sg.
afirm. intrans. *ajungi*/tranz. (+ clitic)
ajunge (*Ajunge-l din urmă!*)

al¹ marcă de genitiv m., pl. *ai*; f. *a*,
pl. *ale* (*caiet al elevului*)

al² pr. m., pl. *ai*; f. *a*, pl. *ale*; g.-d.
pl. m. și f. *alor* (*prietenu* lui Ion și *al*
Mariei)

al³ formant al num. ord. m. (*al*
doilea, al treilea etc.)

alai s. n., pl. *alaiuri*

alaltăieri (desp. *a-lal-tă-ieri*) adv.

alamă s. f., (obiecte) pl. *alămuri*

alături adv.; **alături de** adv. + prep.

albaiuliancă (desp. *al-ba-iu-li-an-că*) s. f., pl. *albaiulience*

alb-argintiu (desp. *alb-ar-gin-tiu*)
adj. m., f. *alb-argintie*; pl. m. și f. *alb-argintii*

albastru adj. m., pl. *albaștri* (*ochi*
albaștri), art. *albaștrii* (*albaștrii*
ochi); f. *albastră*, pl. *albaștre*

albeață s. f., g.-d. art. *albeții*

alb-gălbui adj. m., f. *alb-gălbue*;
pl. m. și f. *alb-gălbui*

albie (desp. *al-bi-e*) s. f., pl. *albie*

alb-negru (desp. *alb-ne-gru*) adj.
invar. (*televizoare alb-negru*)

album s. n., pl. *alburne*

albuș s. n., pl. *albușuri*